

UDENRIGSMINISTERIET

Center for Europa og Nordamerika

Den 12. april 2017

SAMLENOTAT

Kommissionens forslag til et obligatorisk åbenhedsregister

KOM (2016) 0627

Nyt notat

1. Resumé

Kommissionen har den 28. september 2016 fremsat forslag (KOM(2016) 0627) til en inter-institutionel aftale om et obligatorisk åbenhedsregister. Dansk sprogversion er modtaget den 11. oktober 2016. Forslaget har til hensigt at skabe ensartede regler ift. åbenhed omkring hvilke organisationer og personer, der forsøger at påvirke EU-lovgivningen uanset om denne indflydelse forsøges opnået gennem kontakter til Kommissionen, Europa-Parlamentet eller Rådet.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2016) 627 af 28. september 2016 (dansk sprogversion den 11. oktober 2016) fremsendt forslag til en inter-institutionel aftale om et obligatorisk åbenhedsregister. Forslaget fremsættes med reference til Lissabontraktatens art. 11 stk. 1 og 2, der understreger behovet for på passende måde at give borgere og repræsentative sammenslutninger mulighed for at give udtryk for deres opfattelse angående alle Unionens arbejdsområder og for at diskutere dem offentligt, samt at EU's institutioner bør føre en åben, gennemsigtig og regelmæssig dialog med de repræsentative sammenslutninger og civilsamfundet. Det er dog Kommissionens vurdering, at det er vigtigt, at denne interessevaretagelse og dialog foregår på ansvarlig og transparent vis. I forlængelse heraf foreslås det, at der etableres fælles regler for Kommissionens, Europa-Parlamentets og Rådets (herefter "de tre institutioner") dialog med interessenterne.

Forslaget indebærer en udvidelse af det eksisterende åbenhedsregister af 16. april 2014, der aktuelt dækker Europa-Parlamentet og Kommissionen. Såfremt forslaget vedtages i sin nuværende form vil det indebære, at visse interaktioner med de tre institutioner vil være betinget af forudgående registrering i åbenhedsregisteret. I forslaget lægges der videre op til, at nationale repræsentationer til EU frivilligt og mod betaling kan lade sig omfatte af registeret, således at også kontakter med disse repræsentationer vil kræve forudgående registrering i registeret.

Forslaget vil skulle vedtages af alle tre institutioner. I Rådet vil forslaget skulle vedtages med kvalificeret flertal. Punktet er ikke aktuelt på dagsordenen for et kommende rådsmøde (Almindelige Anliggender), men det forventes, at formandskabet snarligt vil præsentere Rådet for et udkast til mandat med henblik på at kunne indlede forhandlinger med de øvrige institutioner.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til åbenhedsregisteret er at skabe en ramme for transparent interessevaretagelse over for de tre institutioner.

Interaktioner, der vil kræve registrering

Kommissionens forslag omfatter aktiviteter, der søger at fremme bestemte interesser over for de tre institutioner, deres medlemmer og ansatte med det formål at opnå indflydelse på formuleringen eller implementeringen af EU-politikker/-lovgivning eller EU's beslutningsproces. Der er dog en række undtagelser, der gør sig gældende i denne forbindelse, herunder bistand i forbindelse med en forligsprocedure, bistand til at overholde eksisterende lovgivning og bistand i forbindelse med retssager m.v. Herudover undtages blandt andet de sociale parter, jf. art. 152 TEUF, og borgere, der i deres egen kapacitet retter henvendelse til de tre institutioner. Videre fritages politiske partier, kirker og religiøse foreninger, medlemsstaternes offentlige administrationer, tredjelandes offentlige administrationer samt internationale organisationer fra registreringskravet.

Konkret foreslås det, at en række interaktioner med de enkelte EU-institutioner kun kan foretages, såfremt man er registreret eller omfattet af ovennævnte undtagelser. For de enkelte institutioner foreslås følgende aktiviteter omfattet:

Europa-Parlamentet

- Langtidsadgangskort til Europa-Parlamentets bygninger;
- Adgang til at tale ved en offentlig høring som gæst;
- Brug af Europa-Parlamentets navn/logo i forbindelse med afholdelse af begivenheder;
- Møder med europaparlamentarikere, generalsekretæren for Europa-Parlamentet, generaldirektører samt generalsekretærer for de politiske grupper;
- Afholdelse af begivenheder i Europa-Parlamentet;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Rådet

- Møder med ambassadøren for det nuværende og det kommende formandskab samt deres stedfortrædere, Rådets generalsekretær samt generaldirektører i Rådssekretariatet;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Kommissionen

- Møder med medlemmer af Kommissionen, kabinetsmedlemmer og generaldirektører;
- Udnævnelse af bestemte typer af medlemmer af ekspertgrupper;
- Automatisk information om offentlige konsultationer samt en opdeling mellem registrerede og ikke-registrerede enheder, når resultatet af offentlige konsultationer offentliggøres;
- Brug af Kommissionens navn/logo i forbindelse med afholdelse af begivenheder;
- Tilmelding til nyhedsbreve og email-opdateringer.

Registrering, håndhævelse og sanktioner

Kommissionen foreslår, at ansøgere i forbindelse med registreringen vil skulle afgive en række oplysninger, herunder kontaktoplysninger; antallet af årsværk, der arbejder med aktiviteter

omfattet af registeret; interesseområder, der falder inden for registerets område; hvilke ekspertgrupper der er medlemmer af; hvor mange penge organisationen bruger på aktiviteter omfattet af registeret, m.v. Ansøgere skal acceptere, at disse oplysninger bliver offentligt tilgængelige. Ved at lade sig registrere i registeret accepteres endvidere et regelsæt (Code of Conduct) for interaktioner med de tre institutioner. Regelsættet omfatter en række retningslinjer til, hvorledes kontakter bør foretages, og hvad der må anmodes om i denne forbindelse. Såfremt en registreret person eller enhed ikke overholder regelsættet vil denne i yderste konsekvens kunne få frataget sin registrering.

Finansiering

Kommissionen forventes at foreslå en udvidelse af antallet af medarbejdere i det sekretariat, der understøtter registeret fra ca. seks årsværk til forventeligt omkring 15. Sekretariatet forventes finansieret af de tre institutioner på grundlag af en særskilt aftale.

Medlemslandenes EU-repræsentationer og andre EU-institutioners deltagelse i registeret

Kommissionen opfordrer til, at andre EU-institutioner, -agenturer, -kontorer og -styrelser bruger åbenhedsregisteret som reference ift. deres egne relationer til interesserepræsentanter. Yderligere foreslår Kommissionen, at disse får mulighed for, på frivillig basis og mod betaling, at deltage i registeret. Ligeledes foreslår Kommissionen, at også medlemslandenes EU-repræsentationer kan lade sig omfatte af registeret på frivillig basis og mod betaling.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets holdning til det foreliggende forslag foreligger endnu ikke.

5. Nærhedsprincippet

Et åbenhedsregister over interesserepræsentanter, der yder indflydelse på EU's institutioner vurderes kun at kunne etableres på europæiske niveau.

6. Gældende dansk ret

Gældende dansk ret indeholder ikke særskilte regler for interessevaretagelse over for EU's institutioner.

7. Konsekvenser

Lovmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Statsfinansielle og samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke i sig selv at have statsfinansielle konsekvenser for Danmark. Såfremt det besluttes, at den danske EU-repræsentation skal omfattes af registeret vil der være udgifter forbundet hermed. Størrelsen heraf er ikke kendt på nuværende tidspunkt.

Forslaget skønnes at medføre begrænsede meromkostninger for interesserepræsentanter, der vil skulle registreres i registeret. Forslaget vil videre kunne medføre begrænsede meromkostninger for de tre institutioner, og dermed EU's budget, i forbindelse med finansieringen af åbenhedsregisterets sekretariat.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos de danske interessenter (registreret med hovedsæde i Danmark), der er registeret i det eksisterende åbenhedsregister. Udenrigsministeriet har

modtaget 16 høringsvar. Der henvises til grund- og nærhedsnotatet vedrørende forslaget oversendt til Folketinget den 16. november 2016.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er bred enighed i Rådet om at fremme tiltag, der kan øge åbenheden i EU-institutionernes arbejde. Der er ligeledes vurderingen, at der vil kunne findes et kvalificeret flertal, der vil kunne støtte op om hovedparten af Kommissionens forslag, idet en række lande må forventes at lægge vægt på, at det sikres, at der er tale om en juridisk holdbar konstruktion, der på tilstrækkelig vis respekterer, at interaktioner mellem interesserepræsentanter og medlemsstaternes faste repræsentationer er underlagt national lovgivning.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter generelt tiltag, der kan fremme åbenhed i den europæiske beslutningsproces. Regeringen er dog skeptisk i forhold til, om forslaget om et obligatorisk åbenhedsregister reelt vil bidrage til yderligere gennemsigtighed i EU-systemet, men vil ikke modsætte sig forslaget, såfremt et flertal i Rådet vil gennemføre det.

Regeringen vil arbejde for, at der tages hensyn til den særlige situation, som medlemslandenes EU-repræsentationer står i, idet regeringen vil være indstillet på positivt at overveje at lade møder, der relaterer sig til formandskabsrollen, for ambassadøren og stedfortræderen for det indeværende og kommende formandskab være omfattet af registeret.

Det er vigtigt for regeringen, at Kommissionens forslag ikke fører til unødvendige byrder for interesserepræsentanterne, herunder f.eks. danske virksomheder og interesseorganisationer. Regeringen vil derfor arbejde for at begrænse de administrative byrder og merudgifter, som et obligatorisk åbenhedsregister kan medføre for interesserepræsentanter, mest muligt, således at registeret ikke kommer til at hæmme den demokratiske inklusion af interesserepræsentanter. Det gælder eksempelvis f.eks. omfanget af de aktiviteter, der er omfattet af forslaget, hvor der bør være sikkerhed for, hvilke aktiviteter, der er omfattet, og at disse rent faktisk er udtryk for en lobby-indsats og ikke almindelig adgang til informationer (herunder eksempelvis maillister).

Regeringen vil videre arbejde for, at behandlingen af mulige brud på adfærdskodekset foretages i overensstemmelse med almindelige retsstatsprincipper.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 16. november 2016.